

BERNA SEMERCİ

Çocuklar Kaybolmasın

© KARAKARGA YAYINLARI 167

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

ÇOCUKLAR KAYBOLMASIN

Berna Semerci

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Kapak Tasarım: Sedat Gösterikli

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Ekim 2018

ISBN: 978-605-2241-66-0

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumalıoğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

karakarga.com

info@karakarga.com

[karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari)

[karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

[karakargayayin](https://twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Gümüşsuyu Cad. Odin İş Merkezi

Kat 2, B Blok, No 403, Topkapı - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 40200

İçindekiler

Güvenlik Konusunda Çocuğunuza Neler Öğretmelisiniz?.....	11
Yabancılarla Karşı Çocuğunuza Neler Öğretmelisiniz?.....	18
“Güvenilir Yabancı” Kavramı.....	20
Ebeveyne Düşen Görevler ve Önlemler Neler?.....	24
Yanınızdayken Kayboldu, Ne Yapmalısınız?.....	27
Sabah Okula Gitti, Hâlâ Dönmedi, Ne Yapmalısınız?	28
Çocuğunuz Zihinsel Engelli ise.....	29
Emniyete Ne Zaman Haber Verimeli?.....	30
Şifre Oluşturma.....	32
Ebeveyn ve Çocuk Arasındaki İlişkiyi Kaybetmemek Üzerine.....	33
Dışarısı Tehlikeli, Çıkamazsın!	40
Gps ve Radyo Sinyali.....	43
İnternet Kullanımında Çocuk ve Aile İlişkisi.....	45
Uyuşturucu Maddelere Karşı Dikkat.....	58
Çocuk İletişimi	62
Çocukları Kaybolmalarına Karşı Nasıl Uyarabiliriz?.....	63
Çocuk Kaybolma Oranları.....	66
Çocuk İstismarına Karşı Çocukları Nasıl Bilinçlendirmeli	68
Kayıp ve İstismarı Ancak Hep Birlikte Durdurabiliriz.....	71
Çocuk ve Gençlerde Travma.....	78
Hangi Ülke, Nasıl Önlem Alıyor?.....	89
Çocuklar Evden Neden Kaçar?.....	91

Çocuğun Evden Kaçması Nasıl Önlenir?	95
Çocuğunuzu Kime Emanet Edebilirsiniz?	100
Okul Servislerine Emanet Edilen Çocuklar	106
Okullara Düşen Görevler	109
Sosyal Medyada Nelere İzin Vermeli	114

Günümüz Türkiye'sinde, çocuklarımızın kaybolma oranları ne yazık ki hızla ve yükselerek artıyor. TÜİK verileri bu konuyla ilgili pek iç açıcı sonuçlar vermiyor. Bu durum tek kişinin değil, toplumun kanayan yarası. Tek kişinin, tek kurumun, tek yapının bu yarayı tamamen iyileştirecek gücü yok. İyileşmesi en derinden başlayarak yapılacak bir tedaviyle mümkündür. Herkes üstüne düşeni yaptığında, bu yara hiç açılmamak üzere kapanmaya başlayacak ve artık kanamayacaktır.

Çocuk kayıplarının nedenleri çeşitlilik gösterir, bu sebepler kimi zaman dış faktörler olduğu gibi, temellendirdiğimizde ailesel faktörler olduğunu da gözlemliyoruz. Elimizden geldiğince sade bir anlatımla, alanında uzman kişilerin görüşlerinden faydalanarak; çocukluklarımızın kaybolmaması için ne gibi önlemler alabiliriz, ebeveynlere düşen görevler neler, okullara düşen görevler neler, çocuklarımızla nasıl ilişkiler kurmalıyız ve bu alanda diğer ülkelerin konuya bakış açıları nelerdir gibi sorulara cevap aradık. Sosyal bir varlık olarak daha güvenli ve huzurlu bir toplumda çocuklarımızın yetişmesine katkıda bulunmak dileğiyle...

GÜVENLİK KONUSUNDA ÇOCUĞUNUZA NELER ÖĞRETMELİSİNİZ?

- Çocuğunuza sakıncalı yerler hakkında bilgi verin, ıssız sokaklar, inşaatlara ve terk edilmiş yerlere gitmemeleri gerektiğini öğretin.

Çocuklar her şeye merak duyup, yeni şeyler görmek ve öğrenmek isterler. Fakat siz çocuğunuza, inşaat alanlarında onu ne gibi tehlikeler beklediğini, bu tür yerlerde oyun oynadığında inşaatın yıkılabileceğini, böylece onun da yaralanabileceğini veya yere düşen bir çivinin ayağına battığında çekeceği acıyı anlatmalısınız ki inşaat alanlarının oyun oynamak için pek de uygun bir yer olmadığını öğrenebilsin.

Kötülük çoğu zaman boş, izbe, karanlık ortamlardan beslenir. En acımasız hayvanlar bile ya ıssız yerlerde yaşamakta ya da karanlıkta doğaya çıkmaktadır. Annem bana hep “Kötüler karanlıkta dışarı çıkar ve kötü olayların çoğu da karanlıkta yaşanır,” derdi ve ben bunu hiç unutmuyorum. İşte tam da bu yüzden çocuğunuza, tek başına ıssız yerlerde ya da boş ve karanlık alanlarda dolaşması ve oyun oynamaması gerektiğini öğretmelisiniz.

- Yardım isterken öncelikle üniformalı kişilerden talepte bulunması gerektiğini öğretin.

Güvenlik görevlileri gibi güvenebileceği kişileri ve okul, hastane, karakol, cami gibi yardım isteyebileceği yerleri çocuğunuza öğretin. Örneğin; kalabalık ortamlarda çocuklarımız bir anlık dalgınlığımızla elimizin altından kayıp, bizlerden uzaklaşabiliyorlar. Bu gibi durumlarda ilk olarak çevresinde gördüğü ilk üniformalı kişiye kaybolduğunu, anne ve baba adını söylemesi gerektiğini anlatmalıyız.

- Tanımadığı kişilerden asla yiyecek, içecek ya da hediye kabul etmemesi gerektiğini öğretin.

Çocukların en çok sevdiği şey şeker, çikolata, renkli balonlar ya da oyuncaklardır. Bu durumu kendi lehine kullanan kötü niyetli insanlara aman vermemek için, çocuğunuza, yanında olmadığınız sürece tanımadığı hiç kimseden, her ne nedenle olursa olsun, asla hediye kabul etmemesi gerektiğini öğretmelisiniz.

- Her çocuk kendi yaşlarıyla sohbet etmeli, arkadaş olmalı ve oyun oynamalıdır. Örneğin; 10 yaşındaki bir çocukla 16 yaşındaki bir çocuğun arkadaşlıklarında, oynadıkları oyundan yedikleri yiyeceklere kadar farklılıklar mevcut olacağı için, daha küçük olanın sırtına gereğinden fazla sorumluluk yüklenecektir bu yüzden her çocuk kendi yaşıyla diyalog halinde olmalıdır.

- Tanımadığı kişilerin araçlarına binmemesi gerektiğini öğretin. Hemen hemen her çocuk motorlu taşıtlara hayranlıkla bakmakta ve ilgi göstermektedir. Çocuğunuza tanımadığı kişilerin motorlu taşıtlarına binmemesi gerektiğini öğretmelisiniz. Çocuğunuza “Gel seni biraz gezdireyim,” diyen insanlara asla güvenmesini ve böyle bir durumda mümkünse size hemen haber vermesini öğretin. Ayrıca ona, tanımadığı kişilerin arabalarından uzak durması gerektiğini ve gelebilecek tehlikelere karşı arabanın gittiği yönün tersi istikamete koşmasını da öğretmelisiniz.

- Tarif edemediği, herhangi nedenden dolayı da olsa rahatsız olduğu kişileri size bildirmesi gerektiğini öğretin. Çocuklar, bazen

kendilerine bakan bir çift gözün, ona ne amaçla baktığını anlayabilirler. Böyle bir durumda çocuğunuz size gelip korktuğunu ya da o kişiden hoşlanmadığını söylediğinde bunu ciddiye almanızı tavsiye ederim. Çünkü siz fark etmemiş olsanız bile o kişi çocuğunuza karşı art niyet besliyor olabilir.

- Çocuğunuza başka bir anneden yardım istemesini öğretin. Çocuğunuz kaybolursa ve sizin isminizi söylediğinde size ulaşmıyorsa bir sonraki adım yardım istemek olacaktır. 5 yaş altı çocuklar polis veya güvenlik görevlilerini ayırt edemeyebilir (bu daha çok daha büyük çocuklar için geçerlidir), o yüzden 5 yaş altı çocuğunuza bir anneden yardım istemesini öğretmelisiniz. Bu her zaman daha güvenlidir.

Bulunduğunuz binadaki ya da ortamdaki güvenlik personeli veya polisi gösterip, sizi bulamadığında o personel dışında kimse- nin yanına gitmemesini tembih edin. Günlük hayatınızda sık sık dile getirin, çocuğunuzla onun güvenliği hakkında konuşmaktan çekinmeyin ama bunu asla onu rahatsız edecek kadar abartmayın. Gerekirse onunla oyunlar oynayarak bu öğretileri verebilirsiniz. Bu çok güzel bir yöntemdir.

- Çocuğunuza mutlaka adınızı (“anne” ya da “baba” değil, gerçek adınızı), bakıcılarının adını öğretin, böylece kaybolduğunda isminizi söyleyebilir, bu durum bulunmanıza yardımcı olacaktır. Ama bu gerçek adınız olmalıdır asla başka bir isim öğretmeyin.

- Çocuğunuz kaybolduğunda kesinlikle bağırmalıdır, bu durum kötü niyetli insanlar için istenmeyen bir durumdur. Bu yüzden çocuğunuza tehlike anında bağarmayı öğretin.

Kaçırma vakalarında en çok hedeflenen çocuk tipi içine kapanık, daha sessiz olan, karşı koyma becerisi daha düşük, çok sosyal olmayan, utangaç çocuklardır. Bu durumlarda çocuğunuza avaz avaz çığlık atmayı öğretmek gerekir. Kendini tehlikede hissettiği

anda “Ben onu tanımıyorum!” diye bağırabilmelidir. Sesin bir imdat çağrısı olabileceğini çocuklarınıza anlatın. Zor durumlarda bağırarak yardım istemesi hakkında bilgi verin. Çocuğunuza kalabalık ortamlarda kaybolması halinde korkmadan bağırmasını, hatta çılgık atmasını öğretin. Böylece herkesin dikkatini çekecek ve birçok kişi aynı anda çocuğunuzla ilgilenerek size ulaşmaya çalışacaktır.

Çocuğunuza anlatmanız gereken en önemli şey çocuğunuz kaybolduğunda yapacağı hiçbir şeyin ayıp olmadığı ve mümkün olduğu kadar gürültü ve ses çıkararak dikkat çekmesi gerektiğidir. Elbette durumu bir paranoya haline getirmeden, abartılı kaygı durumuna dönüştürmeden tetikte olmakta fayda var.

- Öğrenme kabiliyeti ezberlemeye yettiği andan itibaren telefon numaranızı ve acil ihbar hatlarını (155-156-112) ezberletin. Hep aynı tonlama ve aynı vurgularla söyleyip melodik bir hale getirince çabuk öğreniyorlar. O yüzden telefon numarasını şarkı gibi öğretebilirsiniz. Çocuğunuz kaybolduğunda özellikle açık alanlarda kaybolmuşsa, yakındaki bir mağazaya gidip size telefon açtirmasını öğretebilirsiniz.

- Tanımadığı kişilerle asansöre binmemesi gerektiğini, beklemesini öğretin, asansöre biriyle binmemesi için kullanabileceği mazeretler bulun. Eğer asansöre binmesi için ısrar edilirse “asansöre yalnız veya tanıdıklarımla binmeliyim” demesini öğretin. Eğer bir yabancı, çocuğunuzu asansöre sürüklemeye çalışırsa, başkaları gelene kadar çılgık atmasını ve ısırmasını söyleyin. Çocuğunuza tanıdığı bir kişiyle bile olsa hiçbir yere sizin onayınız olmadan gitmemesi gerektiğini anlatın. Kendisini size götüreceğini söyleyen hiç kimsenin peşinden gitmemesini anlatın.

- İnternet, sosyal medya ortamında ise tanımadığı kişilerle fotoğraf, adres, okul ve şahsi bilgileri paylaşmaması gerektiğini öğretin Günümüzde çocuklar teknolojiyle çok erken yaşta tanışıyor

ve ortalama 9 yaş itibariyle çocuklar interneti etkin bir şekilde kullanmaya başlıyor. 6-10 yaş çocuklarının %37'sinin, 11-15 yaş çocuklarının ise %65'inin internet kullandıkları belirlenmiştir. Bu nedenle ebeveynlerin çocuklar arasında popüler olan ve çocuklarının sıklıkla kullandığı sosyal medya ağlarını tanımaya, incelemeye zaman ayırması önemlidir. Çocuğunuzun kullandığı sosyal medya alanlarına dair bilginiz arttığında çocuğunuzu daha etkin bir şekilde koruyabilirsiniz. Kullanabileceği sosyal medya ağlarını yaşına göre seçin, yaşı büyüdükçe farklı sosyal medya hesapları açmasına izin verebilirsiniz. Sosyal medyada bir profil sahibi olabilmek için yaş sınırı yasal olarak 13 yaş. Çocuğunuzun aktif olduğu sosyal medya hesaplarını öğrendikten sonra telefon numarasını, ev-okul adres bilgilerini asla paylaşmaması gerektiği, hangi tür fotoğrafları paylaşıp paylaşamayacağı gibi konularda, bu hesapları kullanırken nelere dikkat etmesi gerektiğini, kurallarınızı açıkça konuşun;. Çocuğunuzun yeni bir sosyal medya hesabı edinirken bunu mutlaka sizinle paylaşmasını, yaşına göre gerekliyse sizden izin alması gerektiğini vurgulayın. Çocuğunuzun sosyal medya hesaplarının gizlilik ayarlarını aralıklı olarak kontrol edin. Sosyal medya ağları zaman zaman güncellemeler yapıyor, bu nedenle çocuğunuz ile aralıklı olarak gizlilik ayarları üzerinden geçmeniz iyi olacaktır. Çocuğunuzla sosyal medya hesaplarınızdan arkadaş olun, onu takip edin.

Çocuğunuza sosyal medya hesabı açmadan önce ona sosyal medya kullanımı kurallarını öğretin:

“Sosyal medya hesabının şifresini birlikte belirleyeceğiz ve şifreyi değiştirmen gerekirse bana haber vermen gerekiyor. Aralıklı olarak sosyal medya hesabını kontrol ediyor olacağım. Sosyal medyayı sadece iyi amaçlar için kullanman gerekiyor. Sosyal medya hesabında biriyle dalga geçmemeli, birine yaralayıcı/kötü sözler